

ብዓለ ቊስቋም

ንባባት: 2ቆሮ 8:1-16፣ 2ዮሐ 1:9-ፍ፣ ግ.ሐ. 1:12-15፣ ማቴ 2:19-ፍ

ምስባክ: 1. ሥፍኒ ረከበት ላቲ ቤት፣ ወማዕነቕኒ ኅብ ታነብር እጎሊሃ፣ ምሥዋዒክ እግዚአ እግዚአ ኃያላን መዝ. 84:3።

2. ርኢክም ለኃጥእ ዐብየ ወተላልዕለ ከመ ዐርዘ ሊባኖስ ውሶብ እጎብእ ኅባእክም፣ ኅሥሥኩ ወኢረከብኩ መካኖ መዝ. 37:35-36.

ብዓለ ቊስቋም ብአቆጻጽራ ግዕዝ አብ 6 ኅዳር ይብዕል። ናይ ቅድስት ሥድራ ስደት ንምድረ ግብጺ እዩ ዝዝክር። አብ ልደት መድኃኒና መላእኽቲ ሰማይ ሰናይ ዜና አበሲሮም፣ ንሶት ንልደት መድኃኒ ብሓጎስን ብህያብን ተቐቢሎም፣ ሰብአ ሰገል ካብ ርሑቕ ምስራቕ ምስ ፍሉይ ህያብም ተቐቢሎም። እዚ አብ ጊዜ ልደት ንሰምዖ እንተ ኾነ ድሕሪ ሓጺር ጊዜ ዘሕዝን አጋጢሙ፣ ሄሮዱስ ንጉሥ ሃገር ቀታሊ ገፋዒ ሰብ ንልደት ክርስቶስ ክቕበሎ አይከአለን ንስልጣኑ ዝወስደሉ መሲልዎ። ሰብአ ሰገል ዝጽቦዮ ሓበረታ ስለ ዘየምጽእሉ አብቲ ከባቢ ዝተወልዱ ቆልዑት ካብ ክልተ ዓመት ንታሕቲ ክቕተሉ ወሲኑ። ሄሮዱስ ጨካን ቀታል ሰብ እዩ ነሩ ንሱ ብ70 ቅ.ል. ክርስቶስ ተወሊዱ ብ4 ቅ.ል. ክ. ከአ ሞይቱ። ንሱ ካብ አይሁዳዊን አረመናዊ

ስድራ ተወሊዱ። ብ4 ዓመተ ዓለም ድሕሪ ሞይቱ ኢየሱስ ቅድሚ ሞቱ እዩ ተወሊዱ ምኽንያቱ ሄሮዱስ ካብ ክልተ ዓመት ንታሕቲ ዝኾኑ ሕፃናት ቀቲሉ እዩ ስለዚ ኢየሱስ አብ መንጎ 6-4 B.C. እዩ ተወሊዱ። አብ መጽናዕቲ ከዋኽብቲ ከም ዝሕብሮ አብ መንጎ ፕላነት ጁፒተርን ሳተርን አብ ድሕሪ ሽድሽተ ሚእቲ ዓመት ሓደ ጊዜ አብ ልክዕ መስመር ህዋ ይመጽኡ እዚ አብ 7 B.C. አጋጢሙ። ስለዚ ሞት ሄሮሱስ አብ 4 ድሕሪ ኮይኑ፣ ቅትለት ሕፃናት ትሕቲ ክልተ ዓመት ብሄሮዱስ ከምኡ ናይ ጁፒተርን ሳተርን አብ ሓደ መስመር ብ7 B.C. ድሕሪ ኮይኑ ኢየሱስ አብ መንጎ 7-4 B.C. ተወሊዱ ማለት እዩ። ነዚ መሰረት ገርና ኢየሱስ አብ 1 A.D. ከምዘይተወልደ ነረጋግጽ። ኢየሱስ አብ 0 ዓ.ም. ተወሊዱ ዝብል ጌጋ ዘእተወ Dionysius Exiguus ዝተባህለ ሩስያዊ መነኮስ ብ527 ዘእተዎ እዩ። ንሱ ብ527 ናይ ኢየሱስ ልደት ክጽብፍብ እንከሎ ኢየሱስ ድሕሪ 753 ዓመት ድሕሪ ምፍጣር ከተማ ሮማ እዩ ኮይኑ ኢሉ ይአምን ነሩ ዲዮንሲዩስ ኢየሱስ አብ ማእከል ናይ ሓዲስ ዘመንን ናይ አረጊት ዘመንን ከም ዝተወልደ ከረጋግጽ ኢሉ ዝገበሮ እዩ እንተ ኾነ ተጋግዶ።

አብ ሄሮዱስ ክንምለስ ንሱ ብ37 ቅ.ል.ክ እዩ ብአጉስጡስ ቄሳር ግዛኢ ክኸውን ተሾሙ። ድሕሪ ሓጺር እዋን ሹሞቱ ናይ አይሁድ ላዕለዋይ ምራሕ ባይቶ ዝነበረን ንኹሎም አባላት ጉባኤ ባይቶ አይሁድ ዝነበሩ ብምሉኡም ቀቲልዎም ካብ 300 ንላዕሊ ዝኾኑ ካብ ኢየሩሳሌም አውጺኡ ቀቲልዎም። ጭካን ቀታል ሰብ እዩ ነሩ።

ብኻልእ ክርአ እንከሎ ከአ ጨካን ጥራሕ አይነበረን ገለ ሰናይ ግብሪ እውን ነርዎ እዩ። ፍርቂ አይሁዳዊ ስለ ዝነበረ ዝበለጸ ቤተ መቕደስ ሰሪሕሎም። ኢየሱስ ዝመላለሶ ዝነበረ ቤተ መቕደስ ሄሮዱስ ዝሰርሖ እዩ ነሩ። ብ25 ቅ.ል.ክ. አብ ምድረ አይሁድ ዓቢ ጥመት ወሪዱ ነሩ ሄሮዱስ አብ ቤተ መንግስቱ ዝነበረ አዋርቕ አምኪኹ መግቢ ንአይሁድ ከም ዝግዛእ ገሩ።

አብዚ ናይ ኢየሱስ ታሪኽ ብዛዕባ ሄሮዱስ ዝግድስና እቲ ጨካን ግብሩ እዩ። ንሱ ዓሰርተ አንስቲ ነረንኦ 15 ቆልዑት ነሮም። ደቁ ምስ ዓቦዩ አብ ስልጣን ደይቦም ነሮም እንተ ኾነ ክልተ ካብ ደቁ አለክሳንደርያን አሪስታቦሉስ ዝብሃሉ ንስልጣንይ ክወዳደሩኒ ፈቲኖም ካብ ዝብል ንሮማ ልኢኹ አፍሪዱ ብ6 ዓ.ዓ. ክርስቶስ አብ ዝተወልደሉ እዋን ከምዝቕተሉ ገርዎም። ቄሳር አጉስጡስ ነዚ ብዝርኢ ከምዚ ኢሉ ይብሃል: “አብ ገዛኻ ሓሳማ ምዃን ዝያዳ ዋሕስ አልኦ ካብ አብ ግቢ ሄሮዱስ”። ቅድሚ ሞቱ ብ4 ዓ.ዓ. ካልእ ወዱ ቀቲሉ ከምኡ ቅድሚ ሞቱ አብ ከተማ

ኢየሩሳሌም ግፋ ክግበር አዚዞ እቶም ዝተገፉ ኣብ መዓልቲ ሞቱ ክቕተሉ አዚዞ። እዚ ዝገበሮ ኸአ ኣብ ሞቱ ዝኾነ ዝሓዘን ከምዘየሎ ይፈልጥ ነሩ ስለዚ ብዙሓት ሓዘንተኛታት ኣብ ከተማ መታን ክህልዉ እዩ ገርዖ።

ሄሮድስ ምስ ሞተ ንግስነቱ ኣብ ሰለስተ ተመቐሉ። ኣብ ሰሜን ፍሊጳስ ሓዉ፤ ኣብ ማእከላይ ክፍሊ ሃገር ኣገጢፓስ፤ ኣብ ደቡብ ኣብ ኢየሩሳሌም ከባቢ ከአ እርኪላዎስ ነጊሱ። ኣርከለዎስ ምስ ነገደሰ ሰለስተ ሸሽሕ አይሁድ ቀቲሉ። በዚ ምኽንያት ቅድስት ስድራ ኣብ ዓዳ ምስ ተመልሰት እውን አይጥዓማን ስለዚ ኣብ ናዜሬት ተቐመጡ ምኽንያት ናይ ኣርካላኦስ ምንጋስን ብዙሓት ምቕታሉን አሰኪፍዎም። ስለዚ ኢየሱስ ኣብ ናዜሬት ዓበዩ።

እዚ ኹሉ ነቲ ናይ ቅድስት ስድራ ካብ ልደቱ ድሕሪኡ ስደት ኣብ ግብጽን ካብኡ ምምላስን ንጹር አፍልጦ መታን ክህልወናን እቲ ጨካን መራሕ ሃገር ዝገበሮ ኣብ ሓቀኛ ታሪኽ ከምዝምርኮስ ንምግላጽ እዩ። ኣብዚ ሓደ ፍሉይ ነገር ኣሎ ዮሴፍ ኩሉ ጊዜ ኣምላኽ ዝገለጸሉ ዝአምንን ዝፍጽምን ምዃኑ እዩ። እግዚአብሔር ንዮሴፍ ብሕልሚ መልአኹ ሰዲዱ ሰለስተ ጊዜ ተገሊጽዎ ብኡ አቢሉ ኸአ ምኽርን ድለቱን ይነግሮ ነሩ። ቅድሚ ልደቱ ሕጽይቱ ማርያም ጸኒሳ ምስ ረአየ ክፈትሓ ሓሲቡ እንተ ኾነ መልአኽ ብሕልሚ ምስ ገለጸሉ አሚኑ ነሩ። ድሕሪ ልደቱ ንምድራ ግብጺ ክሃድም ዝነገሮ መልአኽ እዩ፤ ሞት ሄሮዱስ ዝነገሮ መልአኽ እዩ። ዮሴፍ ንጹሕ እሙን ሰብ እዩ ነሩ። ኣምላኽ ካብኡ ዝደለዮ ክገብር ዝፈቱ እዩ ነሩ። ከም ማርያም ሕጽይቱ ሕራይ ኢሉ ዝኸእል ንወዲ ኣምላኽ ከም ምድራዊ አቦ ከዕቢ ዝተሓርየ ፍሉይ ሰብ እዩ። ኣብ ሕይወትና ኣብነትና እዩ ንሱ ነቲ ልኡኽ ኣምላኽን ንመልእኽቱን ካብ ኣምላኽ ምዃኑ አለልዩ ዝኸአለ እዩ። ኣብ ሕይወትና ብብዙሓት ልኡኻት ኣምላኽ መልእኽቲ ኣምላኽ ይመጸና እዩ ንቕበሎዶ? ነለልዮዶ? እግዚአብሔር ንዮሴፍ ብሕልሚ ተንስእ ንሕፃንን ነዲኡን ሒዝካ ህደም እንተ ዘይኮነ ክቕትልዎ እዮም ምስ በሎ አይወዓለ አይ ሓደረ ሃዲሙ። ኣብ ሕይወትና ካብ ፈተና ካብ ጥፍአት ካብ ኃጢአት ርሓቕ ህደም ክብለና እንከሎ ንሃድምዶ ወይስ ሱቕ ኢልና ንመውት? ኣምላኽ ብልኡኻቱ ገሩ ህደሙ ርሓቕ ይብለና እዩ።

ኣምላኽ እዚ ዝሓሸ ቦታ እዩ ኣብዚ ንበር ከምዚ ግበር እናበለ ብልኡኻቱ ይነግረና። ሕጂ ኣብ ድሕነት ዝርከቦ ቦታ ክንከውን ይደልየና። ከም ዮሴፍ ልብና ንልኡኽን ንመልእኽቲ ኣምላኽ ክቕበል ክፍጽም ክፉት ይኹን። እዚ ኣብ ጉዕዞ ስደት ኣብ ሕይወት ዮሴፍ እንምሃሮ ሓቂ እዩ።

ንመደብ ኣምላኽ ዝቕይር ሓይሊ የለን።

ንመደብ ኣምላኽ ደው ከብል ወይ ክቕይር ዝኸእል የለን። ሄሮዱስ ወላ ጨካንን ክፉእን ሰብ ይንበር ንመደብ ኣምላኽ ክቕይር አይከአለን። መንግስታት ይኹኑ ገዛእቲ ሃገራት ንመደብ ኣምላኽ ክቕይሩ ዘይሕሰብ እዩ። ወዲ ኣምላኽ ክውለድ መደብ ኣምላኽ እዩ ግዚኡ ምስ በጽሖ ኸአ ተወሊዱ። ምስ ተወልደ ካብ ቅትለት ሄሮዱስ ከም ዝድሕን ዝገበረ መደብ ኣምላኽ እዩ። ኣብ መስቀል ሞይቱ ንደቂ ሰብ ከድሕን ዝገበረ መደብ ኣምላኽ እዩ። ተመሳሳይ ነገር ኣብ ብሉይ ኪዳን ንረክብ ሙሴ ምስ ተወልደ ኣብ ግብጺ ዝኾነ ወዲ ካብ እስራኤላውያን ዝተወልደ ክቕተል ሕጊ ነሩ፤ ገዛእቲ ግብጺ ንብዙሓት ቀቲሎም ንሙሴ ግን ክቕትልዎ አይከአሉን። ሙሴ ዓሰርተ ትእዛዛት ካብ ኣምላኽ ተቐቢሉ ክህብ መደብ ኣምላኽ እዩ ነሩ። ስለዚ ንጉሥ ይኹን ገዛኢ ኣብ ታሪኽ ንመደብ ኣምላኽ ደው ዘበለ የለን ንድሕሪ ሕጂ እውን አይክህሉን እዩ። ኣብ ዘመና ናዚ ጀርመን፣ ኮሙኒዝም፣ ዝተፈላለዩ ገፋዕቲ መንግስታት ንስም ኣምላኽ ንእምነት ክርስትና ከጥፍኡ ተንሲኦም ግን ኩሎም ደም ሰማዕታት ውሒጥዎም ዓሪቦም። ታሪኽ ከምዝገልጸልና ዝኾነ ካብ መገዲ ኣምላኽ ወጺኡ ንመደብ ኣምላኽ ሓዲጉ ናቱ ድለት ክፍጽም ዝደሊ መወዳእታኡ ጥፍአትን ውድቀትን እዩ። እንተኾነ ቤተ ክርስትያን ክርስቶስን መንግስቲ ኣምላኽ ደው ኢሎም ቀጸልቲ እዮም።እዚ እዩ ኣብዚ ዝተገልጸ ታሪኽ እንርእዮ። ክንደናይ ጨካን ይኹን እቲ ንጉሥ ንመደብን ንድላይ ኣምላኽን ደው ከብል ዝኸእል የለን።

ኣብ ብሉይ ኪዳን እንተ ረአና ብዙሓት ንግብጺ ይሃድሙ ነሮም ዝብል ነንብብ ምኽንያቱ ግብጺ በቲ እዋን ዝያዳ ዑቕባ ዝርከቦ ዓዲ እዩ ነሩ። ብዙሓት እስራኤላውያን ካብ ጥንቲ ኣብ ግብጺ ይነብሩ ነሮም በዚ ኢና ብዙሕ ነገራት ንብሉይን ንሓዲስ ኪዳን ዝርኢ ብራናታት ብፍላይ

“Septuagint” ፍሉይ ቅዳሕ ብሉይ ኪዳን አብ አለክሳንድርያ እዩ ተተርጉሙ። ሓደ ካብቶም ጥንታዊ ብራና ሓዲስ ኪዳን አብ አለክሳንድርያ እዩ ተተርጊሙ። አልክሳንድርያ ማእከለን ምንጭን ናይ ስነፍልጠትን ባህልን አይሁድ እያ ነራ። ስለዚ ዮሴፍን ማርያምን ንግብጺ ክሃድሙ እንከለዉ ታሪኻዊ ምትሕሓዝ ነርዖ እዩ። ቋንቋኦም ባህሎም ዝፈልጡ ቤተ ሰባም ደቂ ዓዶም ዝነበርዎ ሃገር እዩ እምበር ሱቕ ኢሎም ተላዒሎም ዝኸድዎ ሃገር አይኮነን። ካልእ አብ ብሉይ ኪዳን እንርእዮ አብርሃም ንድሕነቱ አብ ምድረ ግብጺ ሃዲሙ። ያዕቆብ አብ እስራኤል ጥመት ምስ ኮነ አብ ምድረ ግብጺ ከይዱ አብኡ 450 ዓመት ስድርኡን ህዝቡን ተቐሚጦም። ማርያምን ዮሴፍን ንግብጺ ክሃድሙ እንከለዉ ንታሪኽ አቦታቶም ይፈልጡ ስለ ዝነበሩን አብ ግብጺ ምህዳም ዝሕሸ ድሕነት ዝነበሮ ስለ ዝኾነ እዩ። ሎሚ ብፍሉይ ህዝብና ብዝረኽቦ ዘሎ እንተ ረኤና ግና ምድረ ግንጺ ምድረ ሞት ግፍዒ ዓመጽ እዩ ኮይኑ ዘሎ። እቲ ቐደም ዝነበረ ሰናይ ነገራት ሎሚ አይርአን።

ሎሚ ምድረ ግብጺ ክርስትያን ዝዋረዱሉ አብያተ ክርስትያናት ዝሓረሉ ስደተኛታት ዝግፍዑሉ ሕሱም ሃገር እዩ ኮይኑ ዘሎ። ሎሚ ንግብጺ ምስዳድ ማለት ንሞት ምኻድ እዩ። ህዝቢ ባህሊ እምነት ክቐየር እንከሎ ክፍአት ዓመጽ ይበዝሕ። ሰባት ንቐይር ኢና። ግብጻውያን ተቐበልቲ አጋይሽ ዓንገልቲ ስኡናት ዝነበሩ ቀጠልቲ ገፋዕቲ ተቐይሮም እንርእዮ ዘሎና ሓቂ እዩ።

ብዓለ ቍስቋም ፍሉይ ዝኸሪ እዩ ዝህበና። አብ ዓለም ኩሉ ጊዜ ዝተፈላለዩ ገፋዕቲ ቀተልቲ ከምዝነበሩን ዘለዉን እንርእዮ ሓቂ እዩ። እንተ ኾነ ሓደ ነገር አሎ አምላኽ ኩሉ ጊዜ አብ መንጎ ዓመጽን ግፍዕን ንህዝቡ ምስ ረድአ እዩ። አምላኽ ክንግፋዕ ክንጠፍእ አይሓድገናን እዩ። ከም ዮሴፍ ዝልእከልና መልእኽቲ አንቢብና ክንክእል አሎና። ንአምላኽ አብቲ ጽንኩር እዋን ርኢና ክንክእል ምሉእ ድለትን እምነት ክህልወና ይግባእ።

አብ ጉዕዞ ሕይወትና ንዝጓነፈና ፈተና ንአምላኽ ሒዝና ክንጉዓዞ እንከሎና ተስፋ አሎና። ኩኖ ሞት ንዘሎ ራህዋ ክንርኢ ይሕግዘና። ስደት ዝኸፍአን ዝኸበደን እዩ። ኩሉ መሰልካ ተገፊፉ ክብሪ እንስሳ እውን ዘይትረኽበሉ እዩ። እሞ ሎሚ ንኢየሱስን ማርያምን ንኹሎም አብ ዝስደት አብ ዓዲ ጓና ብዝተፈላለዩ መገዲ ዝግፍዑ ዘለዉ ትዕግስቲ ሰላም ከውርዱሎም ንለምኖም። አብ ዓዶምን ህዝቦምን ተመሊሶም ብሰላም ዝነበሩሉ ጊዜ ከውርደሎም ብፍሉይ ንጸልየሎም። አማርያም አደና አደ ስደተኛታት ንወድኺ ለምንልና ንበላ።

አባ ንጉሠ ፍሥሓ